

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยกล่าวถึงความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนเป็น 3 กลุ่ม

- 1.1.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 17 คน
- 1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน
- 1.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 449 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในขั้นศึกษาความต้องการของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการศึกษานิเทศก์ รวม 17 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาบริหาร

การศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา หรือในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 30 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลาก คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับให้คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 0.01 คำนวณโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608-609)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาความต้องการของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสอบถามจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (ดังรายละเอียดในภาคผนวก จ)

2.2 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และ เขต 2

2.3 แบบสอบถาม เพื่อ ศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับการสนทนากลุ่ม ทำการบันทึกผลพร้อมกับทักเสียดด้วยเทป ในวันที่ 29 มีนาคม 2548 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระหว่างเวลา 08.30 – 12.30 น.

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความเหมาะสม ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เก็บข้อมูล จากผู้เชี่ยวชาญ ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2548

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในช่วงเดือนมิถุนายน 2548 โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลการวิจัยด้วยตนเอง จากการจัดประชุมผู้บริหารประจำเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และ เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 12. ดังต่อไปนี้

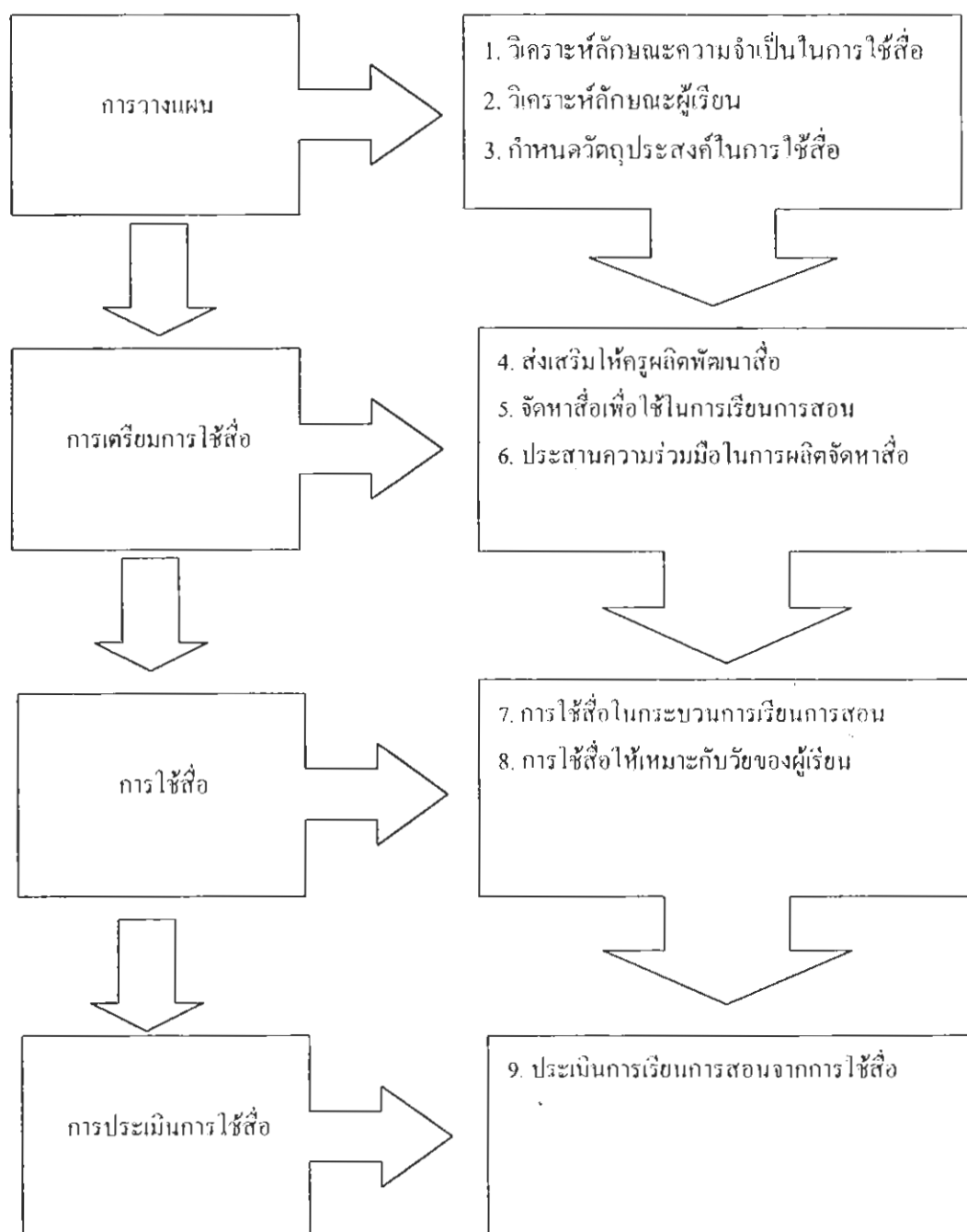
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 โดยหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 12.

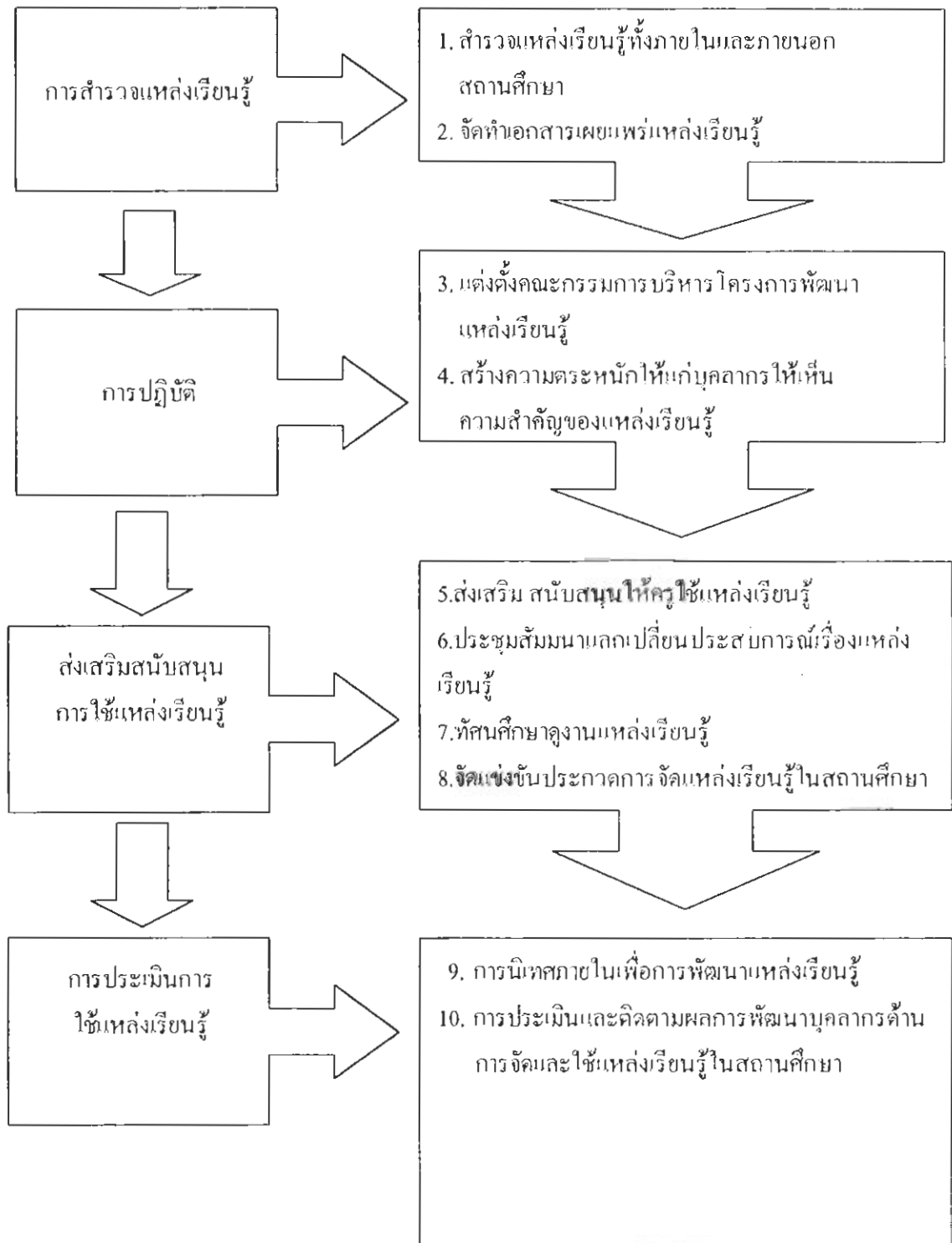
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 17 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนเขตพื้นที่จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 12 คน ครูฝ่ายวิชาการจำนวน 5 คน พบว่าผู้เข้าร่วมสนทนามีความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเกี่ยวกับสื่อ ทั้ง 4 ชั้นตอน 9 รายการ ดังภาพประกอบ 3 และแหล่งเรียนรู้ 4 ชั้นตอน 10 รายการ ดังภาพประกอบ 4

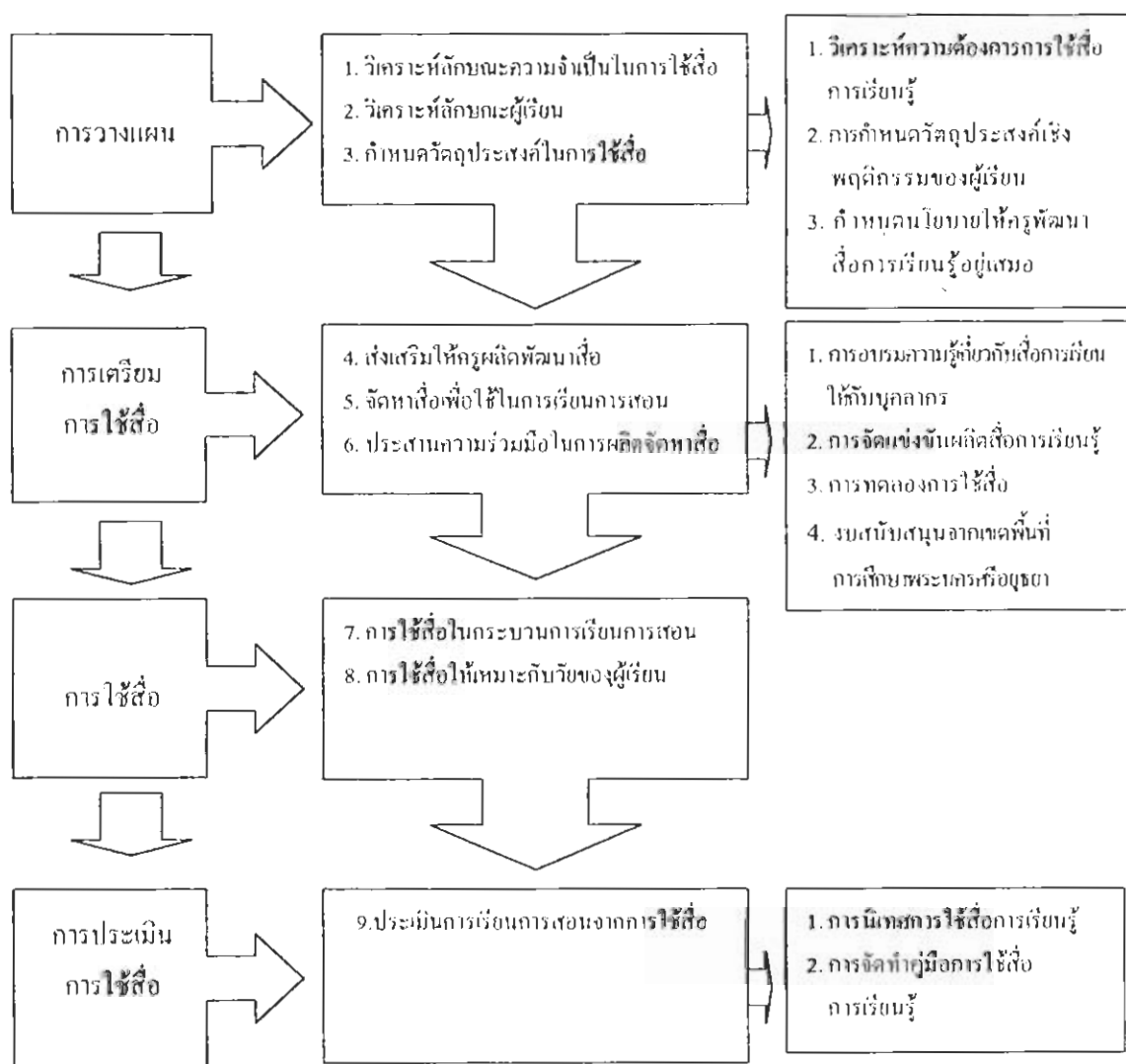
ภาพประกอบ 3 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อ

ภาพประกอบ 4 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

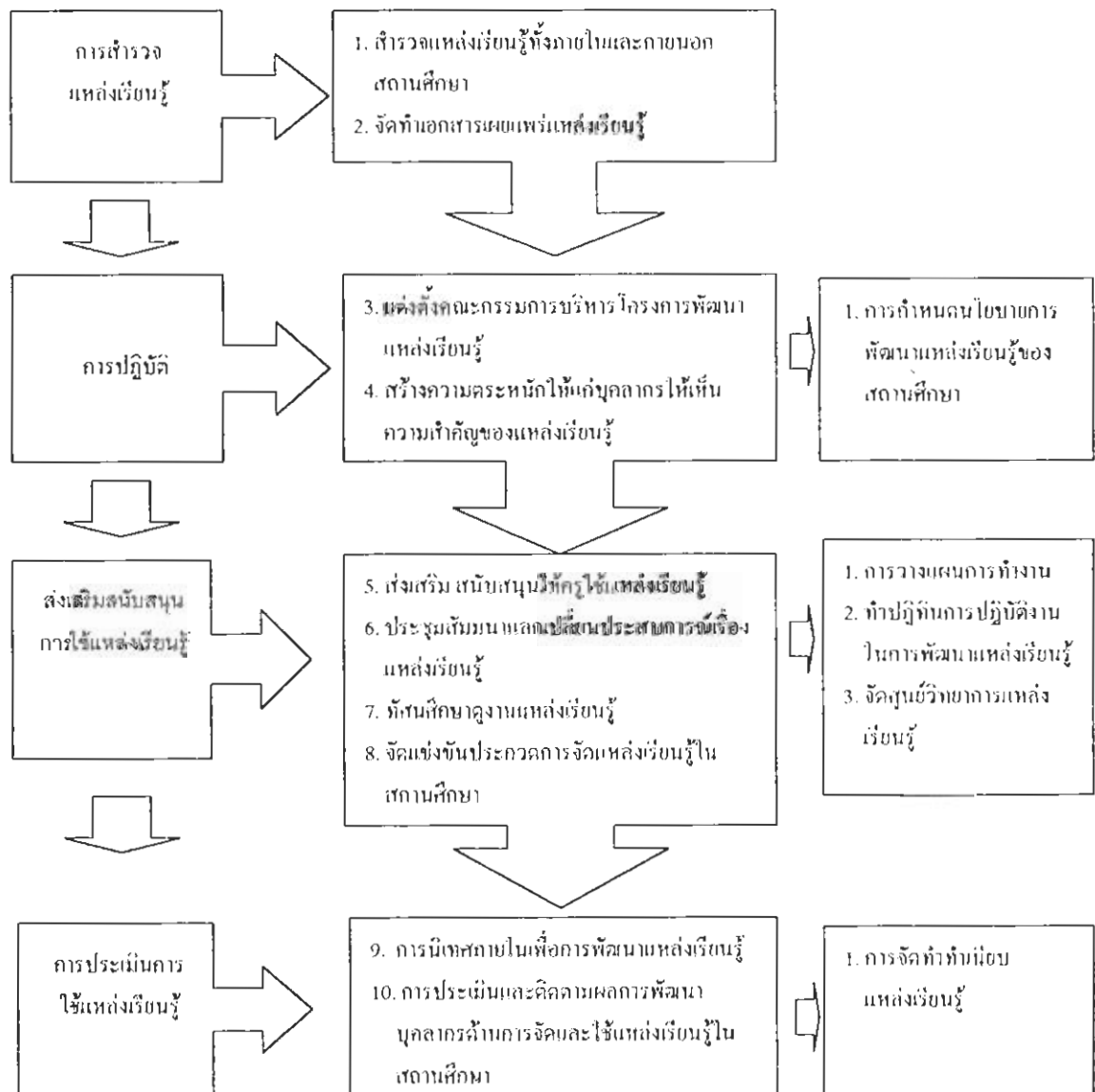
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เพิ่มเติม ดังนี้ ในขั้นของการวางแผนเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ คือ การวิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียนและกำหนดนโยบายให้ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ส่วนขั้นเตรียมการใช้สื่อการเรียนรู้ต้องการให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ให้กับบุคลากร มีการจัดแข่งขันผลิตสื่อการเรียนรู้ มีการทดลองการใช้สื่อ และมีงบประมาณสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา สำหรับขั้นประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องการนิเทศการใช้สื่อการเรียนรู้ และการจัดทำคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เพิ่มเติม ดังนี้ ในชั้นปฏิบัติ คือ การกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ชั้นส่งเสริม/สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมการวางแผนการทำงาน ทำปฏิทินการปฏิบัติงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และจัด ศูนย์วิทยากรแหล่งเรียนรู้ และในชั้นประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้องต้องการให้มีการจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 6

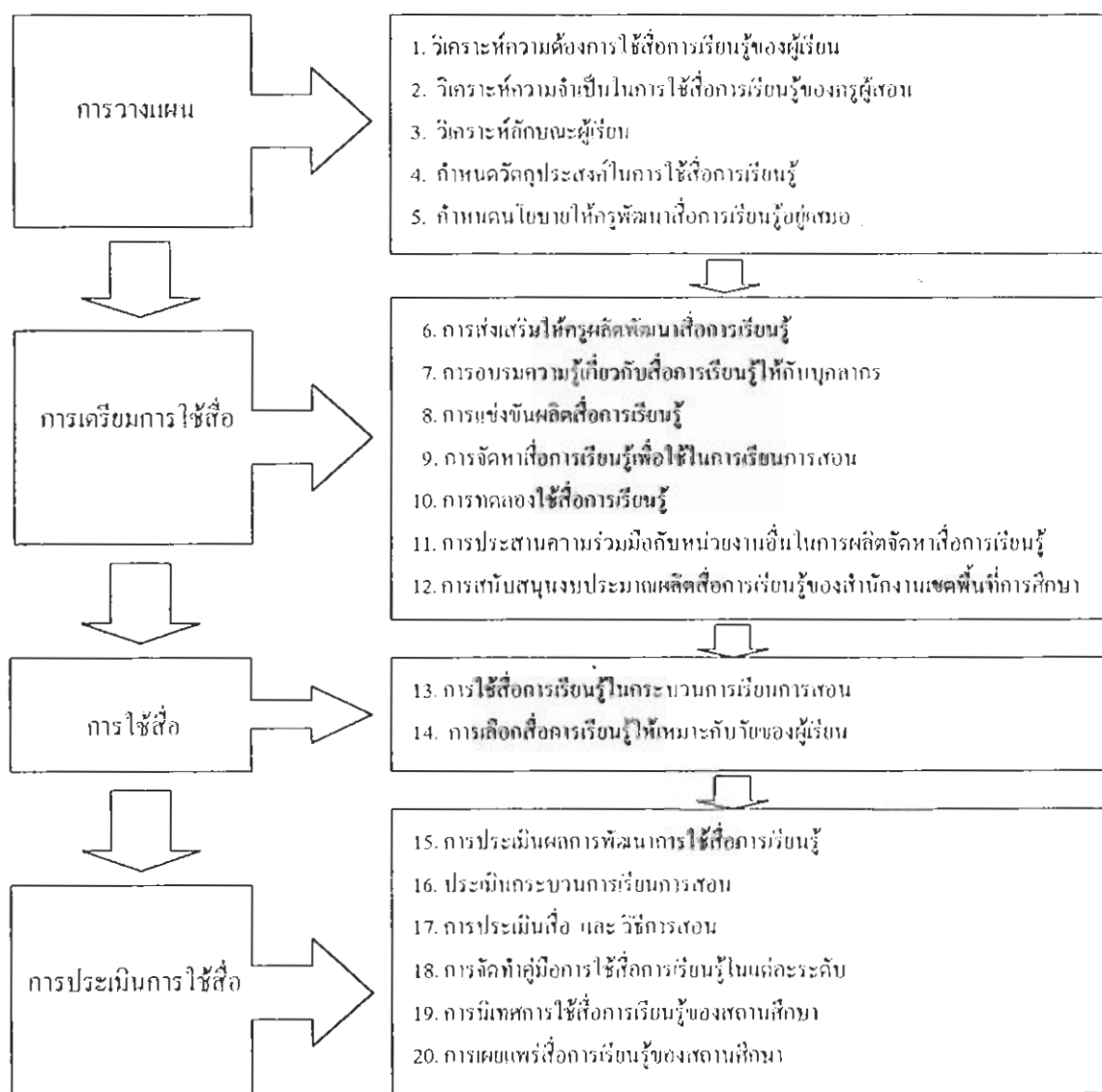

ภาพประกอบ 6 ความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

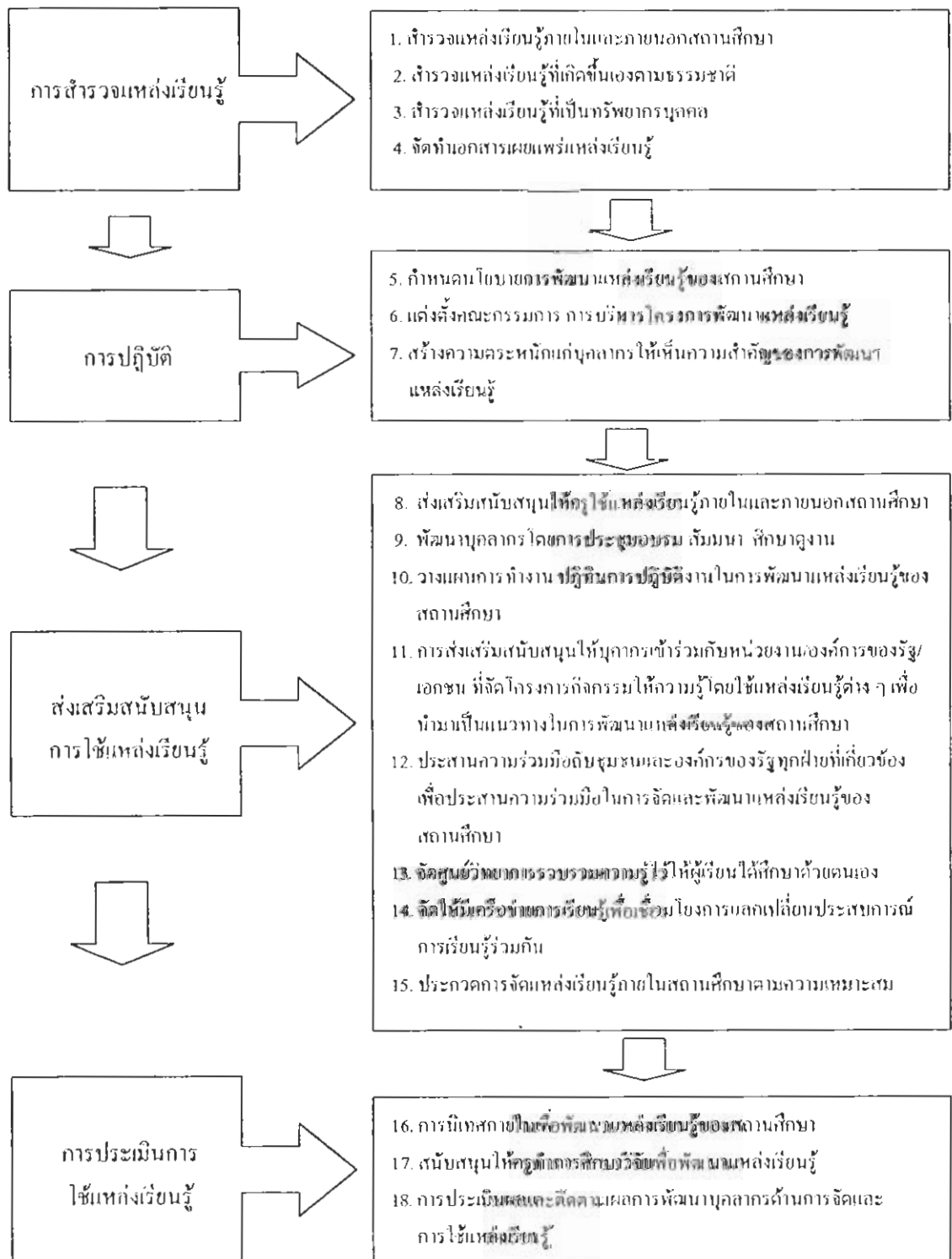
2. การพัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยแยกเป็น 2 เรื่อง ดังนี้

2.1 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนปฏิบัติ 4 ขั้นตอน และรายการปฏิบัติ 20 รายการ ดังภาพประกอบ 7

2.2 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนปฏิบัติ 4 ขั้นตอน และรายการปฏิบัติ 19 รายการ ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 7 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อที่พัฒนาขึ้น

ภาพประกอบ 8 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน พบว่า มีความเหมาะสมที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยแยกเป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อ 4 ขั้นตอน 20 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.56 - 4.72 และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ 4 ขั้นตอน 19 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.77 - 4.90

4. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 210 คน พบว่าแนวทางในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มี 4 ขั้นตอน 20 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.44 - 4.73 และแนวทางในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา มี 4 ขั้นตอน 19 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.77 - 4.88

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ความต้องการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จากการสัมภาษณ์ของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 17 คน มีความต้องการให้ดำเนินงานเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสื่อดังนี้

1.1.1 ชั้นวางแผนเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ ต้องวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายให้ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พัฒนพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะต้นของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

1.1.2 ชั้นเตรียมการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการเตรียมการส่งเสริม/สนับสนุน การอบรม การจัดการทดลอง การประสานความร่วมมือ และสนับสนุนงบประมาณ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พัฒนพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะต้นของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และครู-อาจารย์เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน และควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การผลิต จัดหา บริการ และเก็บบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

1.1.3 ขั้นการใช้สื่อการเรียนรู้นำเข้าสู่บทเรียน ในการดำเนินการเรียนการสอนและสรุปบทเรียน การเลือกสื่อให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน การกำหนดลักษณะของสื่อการเรียนรู้อันสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ จินตวิ เจริญหวาน (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเสนอสื่อการเรียนการสอนที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนในแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน

1.1.4 ขั้นประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้อันเป็นการประเมินผลผู้เรียนหลังการใช้สื่อ การประเมินสื่อและวิธีการสอน การจัดทำคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้อันแต่ละระดับ การนิเทศติดตามการใช้สื่อ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้อันสอดคล้องกับ จินตวิ เจริญหวาน (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า มีการประเมินสื่อการเรียนการสอนด้วยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามลำดับ

1.2 การพัฒนาแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ดังนี้

1.2.1 ขั้นสำรวจแหล่งเรียนรู้ เป็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเป็นทรัพยากรบุคคลและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ พิชชา นันทวิเชตพงษ์ (2536 : 85-86) ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า แหล่งชุมชนส่วนใหญ่ที่ใช้คือ ห้องสมุด ครูใช้แหล่งชุมชนในเวลาเรียน วิธีการที่ครูใช้ คือ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและการสำรวจชุมชน กิจกรรมก่อนใช้

1.2.2 ขั้นปฏิบัติ ผู้บริหารการสร้างความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ อามาตร์ (2529 : 134 - 136) ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้แหล่งชุมชนในการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 พบว่า ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเดียวกันไม่สนับสนุนไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเพราะไม่มีการสร้างความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

1.2.3 ขั้นส่งเสริม/สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำแผนการทำงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ประสานความร่วมมือจัดเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลำลี เก่งทอง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ลำดับขั้นตอนเริ่มจากการวางแผน โดยผู้บริหารให้ความสำคัญ ลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมบุคลากรและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติ

1.2.4 ขั้นประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการทำวิจัยติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทนา เลิศวานิช (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการปฏิรูปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความพร้อมด้านการบริหารวิชาการและการบริหารหลักสูตร ส่งผลให้การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ความพร้อมด้านการนิเทศภายใน ส่งผลต่องานนิเทศติดตามและประเมินผล

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ดังนี้

การพัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อ พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พัฒนพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน หลักสูตร วิชาสี่พระยะต้นของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน และควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การผลิต จัดหา บริการ และเก็บบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ จินตวี เขียวหวาน (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า มีการประเมินสื่อการเรียนการสอนด้วยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามลำดับ ประกอบกับในหลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 36) ได้กำหนดกรอบงานสำหรับสถานศึกษาว่า แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อ ดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ ส่งเสริม จัดหาสื่อ ประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็นทำเป็นและสรุปประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงแก้ไขการส่งเสริมเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้อีก เพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อตามสภาพและบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชยานันท์วิชตพงษ์ (2536 : 85-86) ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า แหล่งชุมชนส่วนใหญ่ที่ใช้คือ ห้องสมุด ครูใช้แหล่งชุมชนในเวลาเรียน วิธีการที่ครูใช้ คือ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการสำรวจชุมชน กิจกรรมก่อนใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทนา เติสวานิช (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการปฏิรูปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความพร้อมด้านการบริหารวิชาการและการบริหารหลักสูตร ส่งผลให้การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ความพร้อมด้านการนิเทศภายใน ส่งผลต่องานนิเทศติดตามและประเมินผล ประกอบกับในหลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 36) ได้กำหนดกรอบงานสำหรับสถานศึกษาว่า แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็นทำเป็นและสรุปประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงแก้ไขการส่งเสริมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ตามสภาพและบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยครั้งนี้ถึงแม้ว่าจะยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยตรงมารองรับก็ตามแต่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัย และยึดคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อ 4 ขั้นตอน 20 รายการ และแหล่งเรียนรู้ 4 ขั้นตอน 18 รายการ ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาเพื่อเกิดประโยชน์แท้จริงแก่นักเรียนต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดทำทำเนียบสื่อ และแหล่งเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน ให้กับเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ภายในจังหวัด

1.3 บุคลากรในโรงเรียน ควรตระหนักถึงความสำคัญของสื่อและแหล่งเรียนรู้ควร นำแนวทางปฏิบัติที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ควรมี นโยบายการจัดการทำแผนการนิเทศ กำกับติดตาม การปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีนโยบายประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความตระหนัก มองเห็นคุณค่าความสำคัญเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อและ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 แต่ละด้าน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ในแต่ละระดับ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวทางปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน แหล่งเรียนรู้จากชุมชน การทำ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนแต่ละระดับ แต่ละขนาด เป็นต้น